

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๔

วันที่ ๑ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
นายสำลี รักสุทธี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ตามคำร้องนี้ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ศาลพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสาร ประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๗๘ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องให้ ศาลวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) โดยกล่าวอ้างว่า ศาลจังหวัด มหาสารคามมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ ๔๐๖๔/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๓๔/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ จำคุก ๓ ปี ๙ เดือน และปรับ ๖๐,๐๐๐ บาท รับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ให้จำคุก ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน และปรับ ๓๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๓ ปี และคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้าชื่อเสนอคำร้องต่อผู้ร้องเห็นว่า คำพิพากษาดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้อง เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลแล้ว กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) ศาลมีมติเป็นเอกฉันท์รับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๔

สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง นั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกร้อง กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบ มาตรา ๓๓๖ ทวิ และคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ประกอบกับผู้ร้องส่งสำเนาคำพิพากษาดังกล่าวและสำเนาหนังสือ รับรองคดีถึงที่สุดพร้อมรับรองความถูกต้อง กรณีปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้องแล้ว จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และให้แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ...” และมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ... หรือความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการ ฉ้อโกงประชาชน ...” บทบัญญัติมาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) เป็นบทบัญญัติเพิ่มขึ้นใหม่ ที่กำหนดลักษณะต้องห้ามบางประการของบุคคลเพื่อมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่ขาดความน่าเชื่อถือในความสุจริตหรือผู้ที่เคยทำความผิดอันเป็น ปฏิบัติต่อประโยชน์สาธารณะเข้ามาดำรงตำแหน่งในทางการเมือง อันจะเป็นหนทางให้เกิดการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในการใช้ฐานะตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองขึ้นได้โดยง่าย เนื่องจาก บุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย จึงต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่ อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติและคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชนในทุกด้าน ปราศจากมลทินมัวหมอง ในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิดนั้น ได้มีการกำหนดให้สอดคล้องกับหน้าที่

และความรับผิดชอบที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะพึงมี ทั้งนี้ หลักการสำคัญของบทบัญญัติมาตรา ๙๘ (๑๐) ยึดถือการที่ศาลมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยไม่ได้คำนึงว่ามีเหตุบรรเทาโทษ หรือได้รับการลงโทษหรือไม่ โดยเหตุนี้เมื่อมีการล้างมลทินหรืออภัยโทษ การล้างมลทิน คือ การล้างโทษ ว่ามิเคยถูกลงโทษจำคุกในความผิดนั้น ๆ เท่านั้น แต่พฤติกรรมหรือการกระทำความผิดซึ่งศาลพิพากษา ว่าได้กระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งยังคงอยู่ ไม่มีผลเป็นการลบล้างการกระทำความผิดและคำพิพากษา อันถึงที่สุดว่ามีการกระทำความผิดนั้น ส่วนการอภัยโทษเป็นการให้อภัยแก่ผู้ที่กำลังได้รับโทษอยู่ให้ได้รับ ยกเว้นไม่ต้องถูกลงโทษต่อไปอันเป็นการลดโทษมิใช่การลบล้างความผิด เช่นนี้ผู้เคยต้องคำพิพากษา อันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตรา ๙๘ (๑๐) ถือได้ว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้ สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ศาลจังหวัดมหาสารคาม มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ อ ๔๐๖๔/๒๕๖๑ คดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๓๔/๒๕๖๒ ว่า ผู้ถูกร้อง มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) และวรรคสอง ประกอบ มาตรา ๓๓๖ ทวิ ให้จำคุก ๓ ปี ๙ เดือน และปรับ ๖๐,๐๐๐ บาท รับสารภาพลดโทษ ให้กึ่งหนึ่งให้คงจำคุก ๑ ปี ๑๐ เดือน ๑๕ วัน และปรับ ๓๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ ไว้มีกำหนด ๓ ปี และศาลจังหวัดมหาสารคามได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๔ รับรองว่า คดีถึงที่สุด และความผิดตามที่ถูกฟ้องต้องคำพิพากษาดังกล่าวเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์ ตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีองค์ประกอบความผิดว่ากระทำโดยทุจริต

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องมิได้เกิดจากการกระทำโดยทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นแต่อย่างใด และทรัพย์สิน ที่เอาไปได้คืนให้กับเจ้าของทรัพย์ครบถ้วนแล้วนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏในคำพิพากษาว่า ผู้ถูกร้อง ให้การรับสารภาพต่อศาลจังหวัดมหาสารคามว่า ได้กระทำความผิดและศาลจังหวัดมหาสารคาม ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงแห่งคดีและพิพากษาว่าผู้ถูกร้องมีความผิดฐานลักทรัพย์โดยรับฟังเป็นที่ยุติแล้ว ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องจึงไม่อาจรับฟังได้

ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลมีลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) อันเป็นเหตุให้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖)

๒๖๖

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า เมื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) แล้ว สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด

เห็นว่า เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๒ ศาลจังหวัดมหาสารคามมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)(๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓๖ ทวิ ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๐ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง” สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงนับแต่วันเลือกตั้ง คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) นับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังเป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

(นายณภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ